

ՏԱՅ ՍԿԱՆՈՒՏ

ԿԻՍԱՄՍԵԱՅ ՀԱՆԴԵՍ

Ա. ՏԱՐԻ, ԹԻԻ 4

16 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1919

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

Հ. Մ. Ը. Մ. ԻԲՐ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԳՕՏԻ

Մեր ազգային կեանքի մէջ գոյութիւն ունեցող և նորէնոր երեւան եկող կուսակցութիւնները և յարանուանութիւնները աստիճանաբար շեշտուելով, իրենց որոշ գոյնը. և իրենց գոյութեան իրաւունքը ձեռք բերելու վրայ են. մասնաւորապէս վերջինները, կուսակցութիւնները: Եւ տակաւին վերածնունդի առաջին օրերն են, քաղաքական և տնտեսական պայմաններու սեղմիչ և անթոյյատու շրջանի մը մէջ, ուր կարելի չըլլար ազատ ասպարէզ տալ կուրծքերը ուռեցնող, ուղեղները ճնշող տեսակէտները դուրս պուրթկալու ազատօրէն, կը զսպուին անոնք. վաղը, նպաստաւոր շրջանին կ'սպասեն իրենց յագեցումին համար: Մենք կարճ ժամանակի մը մէջ պիտի ողջունենք հոսանքներու գրոհը ու պէտք պիտի ունենանք կամուրջի մը, որ կարենայ ազուցել բացուելիք անջրպետները այդ հոսանքներու մէջ:

Քանի որ յառաջ գալիք պայքարը քաղաքական և տնտեսական հողի վրայ պիտի ըլլայ, գաղափարներու խաշատումներ յառաջ պիտի գան հոն, և քանի որ մենք իբր Արեւելքի եզական ժողովուրդներէն մին, չպիտի կրնանք մնալ կոուլի գաղափարական հողին վրայ, այլ՝ պիտի անցնինք անձնականութեան, որուն հետեւանքը պիտի ըլլայ երկպառակութիւնը, ուստի պէտք կայ ստեղծելու կազմակերպութիւն մը որ կարենայ պարզ և բնական միջոցներով կապել, միացնել ազգային տարբեր հատուածները:

Մենք իբր այն կը ներկայացնենք Հ. Մ. Ը. Միութիւնը: Ան՝ ըլլալով զուտ առողջապահական, ցեղին Ֆիզիքականին հետ առնչութիւն ունեցող ու միեւնոյն ատեն միջազգային կապ ստեղծող միութիւն մը, հակառակորդները կամ տարակարծիքները իրարու պիտի միացնէ խաղաղաշտին, մարգարանին կամ մրցումներու մէջ. տարբեր հոսանքի պատկանող անձեր, հոն, կողք կողքի պիտի պաշտպանեն իրենց մրցանիչը. տարբեր հոսանքի պատկանող անձեր իրենց լամբակին վրայ պիտի կրեն միեւնոյն նշանակը, Հ. Մ. Ը. Մ.ը, և միասին պիտի պաշտպանեն ցեղին Ֆիզիքական ազնուացման գաղափարը, անոր դիմադրական ուժին աճումին նախանձախնդիր ըլլալով:

Ուստի կոչ կ'ընենք ամբողջ Հայութեան, առանց խտրականութեան գալ միանալ մեզի, գորայնելու համար միութիւն մը, որ կոչուած է փրկարար դեր մը կատարելու մեր նոր հայրենիքի նոր հորիզոնին վրայ, ըլլալ հաշտարար եօթներանգ ծիածանը Հայութեան:

Օ Կ Ա Ո Ւ Տ Ի Կ Ե Ա Ն Ք

ԻԶՄԻՐԵԱՆ ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Իզմիր, 24 Նոյ. 919

« Գ Ա Ջ Ա Ց Բ Ա Ն Ա Կ Ը »

Իսկական քաջերու բանակ մըն է Իզմիրի սկաուտական ծրգ բանակը. որ կազմուած՝ Ազգային Կեդր. Որբանոցի որբերէ՝ իր սկաուտ Մասթըր Պրն. Բաֆֆի Կիւրճեանի ժրաշան աշխատանքներուն ջանքով կարողացաւ մեծապէս յառաջդիմել սկաուտիզմի մէջ և իր կարգապահութեամբ ու ճարպիկութեամբ գրաւեց ամէնուն համակրութիւնը:

« Բաջաց Բանակ »ը կը պարունակէ 50 կատարեալ սկաուտ, առանց հաշուելու այն նո-

ԻԶՄԻՐԻ « Գ Ա Ջ Ա Ց Բ Ա Ն Ա Կ Ը »

Կեդրոնը ունենալով իր խմբապետը՝ Պր. Բաֆֆի Կիւրճեան

րեկ որբերու խումբը, զոր համակրելի սկաուտ Մասթըրը կը մարզէ՝ զանոնք ևս կցելու համար իր բանակին:

Ամէն մին իր պաշտօնին գիտակից՝ անոնք կը կատարեն իրենց պարտականութիւնները այնպէս, ինչպէս զինուոր մը՝ իր բանակատեղիին մէջ: Ու ի՛նչ հրճուանք կ'զգայ մարդ, երբ կը տեսնէ այդ պատանի սկաուտները՝ մազլի

պատերու վրայ, օգնել իր ընկերոջ, խնամել վիրաւորները... և անոնք որբեր ըլլան, որբեր որոնց վրայ կը գուրգուրայ Իզմիրցին, կը սիրէ զանոնք իբր իր զաւակը:

Ներփակ կը զրկեմ խմբանկարները, կը յուսամ որ Ձեր թերթով պիտի քաջալերէք այս քաջարի պատանիները, որոնք մեզ մէջ միայն կ'ուզեն գտնել եղբայրական հարազատ զգացումներու արձագանգումը:

« Հայ Սկաուտ »ին երկրորդ թիւը հասաւ Իզմիր. մեծ ընդունելութիւն գտաւ այստեղի սկաուտներէն: Ամէնուն միահամուռ փափաքն է տեսնել « Հայ Սկաուտ »ը շաբաթական հանդէս մը, վասնզի երկար ժամանակ կ'սպասենք անոր երեւումին:

Ուստի մաղթելով որ մեր այս փափաքը իրականանայ՝

Մնամ Ձերդ
ԶՍ.ԻԷՆ ՅԱՌԷԹԵԱՆ

Օ Կ Ա Ո Ւ Տ Ի Ն Ա Մ Ա Կ Ն Ե Ր

Ֆրանսացի 13 տարեկան սկաուտ մը հետեւեալ գողտրիկ նամակը ուղղած է իր պետին.

Սիրելի Պետ,

Ի դիմաց բոլոր ընկերներուս, կը փութամ յայտնել թէ որքա՞ն զոհ մնացինք անցեալ Գիրակիի պտոյտէն: Ամէնքս ալ զուարճացանք, Պիտի շանանք վարժարանի պարտէզին մէջ մեր միւս ընկերներուն ալ սովորեցնել այն նոր օգտակար ու հաճելի խաղերը, զորս դուք մեզի սովորեցուցիք. կը փափարինք որ անոնք ալ Ֆրանսացի սկաուտ ըլլան:

Հանրի Պէրոի չարունքը այլևս չը ցաւիր, շնորհիւ այն նախնական խնամքներուն եւ դարմաններուն զոր դուք ըրիք. Ան կ'ըսէ թէ, իր իյնալուն պատճառը ինքն է. եւ թէ ուրիշ անգամ աւելի հնազանդ պիտի ըլլայ:

Եթէ կիրակի Քլամար վերադառնանք՝ շաբթուան ընթացքին հաւարուած բարենիշներու եւ մեր նոր սորված գետնախնձորի կերակուրի անակնկալները պիտի ընենք Ձեզ.

Վստահ եղէք, սիրելի Պետ, ոչինչ պիտի փճացնեմք, գետնախնձորները պիտի ստկենք այնպէս ինչպէս դուք ըսած էք եւ դուք պիտի տեսնէք թէ որքան լաւ կ'ընենք այս գործը. Ընդունեցէք, սիրելի պետ, Ձեր սկաուտներուն անձնուէր բարեկամութիւնը սկաուտներ՝ որոնք մեզ

կը սիրեն, Զեզ պիտի հետեւին միշտ ուրախութեամբ հոն՝ ուր դուք զիրենք պիտի առաջնորդէք եւ վերջապէս Զեզի պիտի գոհացնեն իրենց ուշադրութեամբ եւ հնազանդութեամբ.

(Ա.Ա.Նալ)

Վ.Ա.Ն.

Սիրելի Վահագն

Գիրակի առաւօտ ժամը ճիշտ 7,45ին Թերայի մարզարանէն մեկնեցանք «Հայ Կղզի» երթալու համար. Ռոզեալ ժամուն կամուրջ հասանք, ամէն մէկ խմբակի առաջնորդ տոմսակները գնեց եւ սկառտներս շոգենաւին ծայրը գացինք ուր գտնուող յոյն սկառտները լաւ ընդունելութիւն մը ըրին մեզի. Մեր եւ անոնց խմբապետերը մինչեւ Կղզի մտերմական խօսակցութիւն մը ունեցան, Երբ ցամաք ելանք, կղզիին գագաթը ուղղուեցանք, ազատ քայլով հասանք «Ջինար». հոն՝ Հ. Մ. Ը. Մ. ի դրօշակը մէջտեղը եւ շուրջը խմբակներուն դրօշները հաստատեցինք. յետոյ զաւազանները չորս առ չորս խմբուեցան. պահակներ հսկողութիւն կ'ընէին հերթով, Ծառի մը բունէն կախուեցաւ մեր ժամացուցակը. Քանի մը հոգի խմբապետէն ժամուան մը արտօնագիր առին շուկայ իջնելու. ամէնուն պիտոյքը անոնք գնեցին. Մենք՝ փայտ եւ մացառ ժողվեցինք մեր ցորեկուան ճաշը պատրաստելու համար. Հայ պարուն մը կար որ մեզի չուան տրամադրեց հոն գտնուող հորէն ջուր քաշելու համար. Սկառտներուս համար ուղղակի դաս մըն էր աս՝ ուրիշ անգամ մեր տրամադրութեան տակ ունենալու համար սկառտական կեանքին կարելոր եղած ամէն բան, միշտ պատրաստ :

Այս միջոցիս Կղզեցի ընկեր մը եկաւ եւ իր հետը երկու սկառտ աւաւ, որոնք դոյլ մը խմելու ջուր բերին անոր տունէն. Գէս ժամ վերջը բոլոր սկառտները ներկայ էին. ճաշի ժամը անցաւ շատ զուարթ. Քիչ վերջ ֆութպօլները ուռեցուցինք եւ ժամը 1 ու կէսին արդէն սկսած էինք խաղալ. ժամը երկուրէն միջոցները լուսանկարուելու կանչուեցանք. յետոյ մէկ մասերնիս լոգանքի գացինք եւ ժամը 3ին մեր ընկերներուն քով վերադարձանք. հոն, մարզանքի նոր փորձեր կատարեցինք. միջոցին շատ հետաքրքրաշարժ խաղ մը բացատրուեցաւ որ մենչեւ երեկոյ տեւեց. խաղն էր՝ 4 Եւրոպացիներ պաշարող 8 Հնդկներ ձերբակալել 4 օգնական ոյժ ունենալով պաշարումէն դուրս. Հնդկները յաղթուեցան, եւ շոգենաւի մեկնումի ժամուն մօտ խաղը վերջացաւ. Հ. Մ. Ը. Մ. ի դրօշին օրինական բարեւը տալէ վերջ, ամբողջեցինք եւ խմբովին դէպի նաւամատոյց ուղղուեցանք. Տասը վայրկեանէն հասաւ շոգենաւը որուն ծայրի կողմը նստանք նորէն եւ երբ կամուրջ հասանք, մեծերը արտօնուեցան առանձին երթալու, պզտիկները առաջնորդներու հետ պիտի երթային.

Կղզին, դրօշակին բարեւելու ատեն, ինչպէս նաեւ ճամբան անկարգ գտնուելուն համար սկառտներէն մէկը փոխ առաջնորդի պաշտօնէն կախաւայրուեցաւ.

«Նոր Դպրոց» 8 Օգոս. 919

«Ա.Ր.ՇԱ.Մ.»

ԲԱՐՁՐԱՑԻՐ, ԲԱՐՁՐԱՑՈՒՐ

ՀԱՅ ՍԿԱՌՏՆԵՐՈՒՆ

Հայ Սկառ'ւտ, ահա՛ նշանաբանդ, որ քեզ պէտք է առաջնորդէ ամբողջ կեանքիդ ընթացքին : ահա՛ երկու բառեր, որոնք քու բարոյական ու հոգեկան կրթութեանդ հիմը պէտք է կազմեն :

Ուշադրութեամբ դիտէ՛ ճակատդ զարդարող միտալը եւ լաւ մը խորհէ՛ թէ՛ ի՞նչ կը խորհրդանշէ ան :

Ահա՛ բարձրաբերձ ու հսկայ Արարատը, հայրենիքի վեհափառ ու փառայեղ յուշարձանը, որ անդդուելիօրէն դիմադրած է դարերու կործանիչ ու աւերիչ հեղեղին, ու միշտ կանգնած է բարձր, միշտ բարձր : Ան կը խորհրդանշէ Հայը, կորովի ու հուժկու, անդրդուելի ու անայլայլ իր գոյութեան պայքարին մէջ . Հայը՝ որ կանգուն մնացած է միշտ, հակառակ թշնամիներու տեւական հալածանքին ու ջարդին :

Տե՛ս, անոր զագաթէն ծագեր է արեւը, մեր ազատութեան ու անկախութեան նոր արեւը, ու լոյսերու մէջ ողողեր է ամբողջ Հայաստանը :

Արարատը, հսկայ յուշարձանն է բոլոր անմահ հայ հերոսներուն, որոնք ինկան ազատութեան ճամբուն վրայ . եւ անոր արեւը աւելի լուսաւոր ու փառայեղ է, որովհետեւ հոն խտացած են բոլոր մեր անմահ հերոսներուն հոգիներէն ժայթքած խինդն ու հրեճուանքը :

Հայ Սկառ'ւտ, ահա այս սուրբ եւ նուիրական յուշարձանն է որ կը կրես ճակտիդ վրայ : Վայրկեան մը լուռ ու ինքնամփոփ, մտիկ ըրէ՛ անոր, երկու բառեր միայն պիտի լսես . երկու բառեր՝ որոնք պատգամի մը պէս կը գոռան անոր կատարէն ու յետոյ, լուսաւոր պսակի մը պէս, կը քանդակուին անոր վերելք .

Բարձրացի՛ր, Բարձրացու՛ր :

Յարգանքով ու երկիրդածութեամբ կանգնէ՛ այս մեծ յուշարձանին առջեւ , եւ միտքդ դիր կատարել անոր արձակած պատգամը :

Նպատակդ թող ըլլայ միշտ բարձրանալ անոր լուսաշող գագաթը : Սէզ ապառաժները , խոր անդունդները , անանցանելի ճամբաները թող չխրաչեցնեն քեզ . բոլոր ատոնց պիտի յաղթես . Դու կամքի ուժ ունիս : Քու վերելքիդ մէջ չըլլայ որ դժուարութիւններէ խուսափելու համար փորձուիս դէպի ետ կամ դէպի վար նայելու . վստահ եղիր թէ՛ հոտ պիտի ըլլայ անկումդ :

Կեանքիդ մէջ , նայուածքդ թող ըլլայ միշտ դէպի բարձրը , աւելի բարձրը , եւ ճամբող միշտ դէպի վերը , աւելի վերը , ջախջախելով ամէն արգելք ու դժուարութիւն : Վստահ եղիր թէ կեանքը շատ անարժէք եւ տափակ պիտի ըլլար , եթէ անոր ճամբուն վրայ խոչընդոտներ ու դժուարութիւններ չգտնուէին : Մի՛ վախնար այդ խոչընդոտներէն , վարժուէ՛ անոնց դէմ պայքարիլ , որպէս զի կարենաս անոնց յաղթել :

Հայ Սկաո՛ւտ , ճակատդ զարդարող միտալը քեզ կը պարտադրէ , որպէս զի բարձր ըլլաս բարոյականովդ , վարքովդ , գործերովդ , բարձր ըլլաս հոգիովդ , մտածումներովդ , փափաքներովդ : Կեանքիդ մէջ նպատակդ թող ըլլայ բարձրանալ հոգիով , միտքով ու մարմնով :

Հայ Սկաո՛ւտ , կեանքը ո՛չ մէկ հրապոյր ունի , եթէ չունենաս իտէալ մը , գործունէութեան նպատակ մը : Քու իտէալդ պէտք է ըլլայ ո՛չ միայն բարձրանալ , այլ նաեւ բարձրակեց : Միայն ինքզինքդ մի՛ մտածեր . աշխարհի մէջ մինակ չես . տե՛ս , չորս կողմդ հազարաւորներ , քեզմէ աւելի տկար , որոնք բուն կերպով կը բաղձան Արարատի լուսաշող գագաթը բարձրանալ , բայց չեն կրնար : Առանց վարանելու , այդպիսիներուն օգնէ՛ բռնէ՛ անոնց ձեռքէն եւ բարձրացուր զանոնք լոյսի ու կատարելութեան կատարը : Վերելքիդ ատեն , ճամբան դժուարութիւններէ խրաչող եւ վերադարձողները խրախուսէ՛ , եւ մի՛ ձգեր որ իյնան անոնք . բռնէ՛ անոնց ալ ձեռքէն եւ բարձրացուր :

Կեանքիդ մէջ , ի՛նչ դիրքի եւ ի՛նչ հարբստութեան որ տիրանաս , ի՛նչ բարձրութեան որ հասնիս , քու շուրջիներդ մի՛ մոռնար . աշխատէ՛ անոնց ալ սորվեցնել այն միջոցները որոնցմով կարողացար այդ բարձրութեանը հասնիլ : Կեանքի փշալից վերելքէն յուսահա-

տողները քաջալերէ՛ , ինկածներուն ու թշուառներուն օգնէ՛ , ու ջանա՛ զանոնք ալ բարձրացնել :

Ահա՛ Արարատի վեհափառ կատարէն բարձրացած պատգամին նշանակութիւնը , որ , Հայ Սկաո՛ւտ , քու իտէալդ պէտք է ըլլայ :

ՅԱԿՈՒ ԲԻՒՍԵԱՆ

ՕԳՏԱԿԱՐ ԹԵԼԱԴԻՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԼՈՂԱԼՈՒ

Եթէ ձեռքերդ թիկերու պէս զարնես ու ոտքերդ ալ շարժես կրնաս բաւական ատեն ջուրին երեսը մնալ , մինչեւ իսկ եթէ հագուած ալ ըլլաս . Քիչ մը բաջութիւն

Պ Բ Ն . Բ Ի Կ Ս Լ

(Ճրանսայի լաւագոյն լուղորդը , իբր տիպար հալը մը)

ու բաւական այ կամքի ոյժ պէտք է ունենաս, որպէս զի չի կորսնցնես պաղարիւնդ :

— Շատ մը տղար ճաշելէ վերջ ծով մտնելու սխալը կը գործեն. Ստամոքսը ու մարսողական գործարանները զբաղած են սնունդը արեան ու մարմնոյն բաշխելու գործով, յանկարծ կ'ստիպուին լուրջորդին գործը հոգալ. Այս արագ փոփոխութեան հետեւանկով, մարտողութիւնը կը դաղրի, արիւնը կը խոնուի, ու լուրջորդը սաստիկ խիթեր կ'ունենայ :

— Ամերիկացի սեւամորթը հետեւեալ նախազգուշութիւնները կ'ընէ խիթերու դէմ. Երբ հանուի, ջուրը մտնելէ առաջ, ստամոքսը ուժգին կը շփէ իր չոր ափովը, այս շփումը վայրկեան մը կը տեսէ. յետոյ ստամոքսին վրայ պաղ ջուր կը թափէ ու վայրկեան մը եւս կը շփէ. այլ պատրաստ է ջուրը մտնելու. Եթէ ջուրը շատ պաղ է, այս դարմանը պէտք է ի գործ դնել :

Թարգմ. Ս. Կ.

ՄԱՐՄՆԱԿՐԹՈՒԹԵԱՆ ԲԱԺԻՆ

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԸ

Բ.

Պէտք է հետաքրքրուիլ քառորդ մղոն վազող այնինչեանով ու երկաթ նետող այսինչեանով, պէտք է որ հետաքրքրուինք Foot-ballի մրցումին արդիւնքով, որպէսզի ըլլանք պատանին համար իրական մարդիկ: Եւ երբ ան տեսնէ որ մենք բնական մարդիկներ ենք ճիշդ իրեն պէս պարզ ու աշխոյժ հոգիներ. այն ատեն է միայն որ ան պիտի անգիտակցօրէն իւրացնէ և մեր միւս յատկութիւնները, մեր մատուցած միւս տեսականները:

Արդի պատանի սերունդին, օտար են ծնողքներն իրենց իտէպներով: Պատանին չի խօսիր մանիֆաթուրան, շուկան ու տափակ խրատականը: Պատանին պաղպաղուն իտէպներ ունի: Մաքուր օդին մէջ, բնութեան գիրկը, ազատ, թռչտուն, ազատ խօսի մէջ, հիացկոտ ոյժին հանդէպ, պաշտող՝ այսօրինակ բաներու: Արդ կամ պարտինք պատանութիւնը առանձին թողուլ իր այս կենսունակ բնազդներով ու բնաւ չի հետաքրքրուելով անոր աշխարհովն, ձգել որ նոյն բնազդներն առանց ուղղութեան որդին ու պոռթկան, կամ պարտինք հետաքրքրուիլ անոնցմով ու ճշդել մեր գիրքը գիտակցօրէն: Եթէ հետաքրքրուինք պատանիով, անոր բնազդները պիտի վատասերին ու առաջնորդեն զինքը Չարին: Երբ որ և է ընկերաբանական կամ մանկավարժական վերլուծման մէջ մեր խոշոր բառերը յանկարծ ընդմիջուին Չար, կամ Բարի, հին դասական բարոյագիտութեան անհրապօյր ու անջրդեղ բառերով, թող մեր տնաս մտքերը չգայթակղին: Այո, Չարը և Բա-

րին: Հին հարցը — հին ջուկէտը, հին նպատակակէտը — հին ճանապարհը, հին դերը մարդկութեան — ազատագրուիլ չարէն ու տոգորուիլ բարիովն: Բոլոր մեր շարժումները, բոլոր մեր թափանցումները իմաստալուծական ու ընկերաբանական շահիղներու մէջ չաւանջին սա պարզ հարցին. հեռանալ Չարէն ու մերձենալ բարւոյն:

Որեւէ իմաստասէր, որեւէ մանկավարժ չկրնար գլել անցնիլ այս հարցը. այս շրջանակին մէջ կը դառնայ գիտակցօրէն կամ անգիտակ: Ուրեմն, մեր տեսականն է Բարին: Մեր հուսկ հանգրուանն է Բարին: Մենք կ'ուզենք ազնիւ նկարագրով անհատներ. Արդ քանի որ մենք կերպով իւրիք պիտի առանջորդենք մեր պատանի եղբայրներն բարւոյն, պարտինք իմաստութեամբ մատչիլ անոնց: Ինչպէս որ գայթակղալից է ազնիւ իտէպներէ իյնալ յետամնաց վիճակներ. նոյնպէս և գայթակղութիւն է անվարժ հոգւոց տալ տափակ խրատական, անժամանակ իտէպ: Պատանին մերկ ու վսեմ իտէպին չկրնար նայիլ դեռ — կը նայի իտէպին, պարզ ու թանձրացեալ բաներու մէջէն. պարտինք մենք ալ իջնել մեր կայքէն ու նայիլ իրեն հետ իտէպին անոր, պարզունակ ձեւերուն մէջէն:

Յայտնի է որ մարդ շաւարտիր սկաւառակով, երկաթով, Foot-ballով: Ուրեմն professionel մարզական կեանքը երբէք չէ մեղպէս իտէպիսթ ազգի մը փնտուածը. հայ հոգին չկըրնար կենար այդ տեղուանքը: Բայց հարկ է ըսել որ այս խաղերն ու մարզական կեանքն համակ ունին իրենց որոշ փրկարար դերը մարդկային կեանքին ու հայ կեանքին մէջ: Անոնք կը խորհրդանշեն պատանւոյն համար անկեղ, մաքուր, քաջ, անկեղ ոգին, ուստի պատանի սե-

Վախճան

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Պուլսոյ շրջանի ֆուլթայօլի խումբերուն լաւագոյններէն մին որ կը մասնակցի Իւնիօն-Բշիւպի շիկին:

Ոտքի կեցած ձախէն. Գ. Քէշիշեան, Ն. ձէլալեան, Ա. Ասատուրեան, Տ. Խոյեան, Վարազ (Կեդր.ի ընդհ. խմբապետ), Զ. Դերձակեան, Զ. Մաճառեան, Վ. Տօլապճեան, Գ. Յակոբեան, Նստած ձախէն. Ե. Խաչատուրեան (Փ. խմբապետ), Ա. Մալխասեան, Ռ. Շահմիրեան:

ընդեան իտէպլ մատակարարել է մարզական կեանք հրահրելը: Վասնզի պատանին գործ չունի — ան մինչև իրիկուն դրամ չէ որ պիտի վատկի, դասերն ալ միշտ կէս հակամանկավարժական ոգիով աւանդուելնուն համար, աւելի խոջնդոտն են իրեն իր փափաքածին. այնպէս որ դասերու պահէն կը խրտչին ու հոռաչանքով կ'սպասեն իտէպլ պահուն, ազատ, հարազատ, բաց օգին ու դաշտին ուր պիտի ապրին իրաւամբ: Իտէպլ պահը իրենց համար խաղալն է, ազատ:

Բայց անհա հոս է բուն հարցը, ի՞նչպէս խաղալ: Պատանիներու հետ սիրտ սրտի ապրող ուսուցիչներն են որ գիտեն թէ որքան սրբարար է ապրիլ պատանւոյն հետ խաղի մէջ, պտոյտի ատեն, բաց օգին մէջ, ազատ ու բնական պահուն: Հոն չկան դասարանական կեղծ յարաբերութիւնները, հոն իրարու երես կը նային իրական սիրով, ընտանի հետաքրքրութեամբ: Եւ երբ ուսուցիչ, աշակերտ զիրար դաշտին վրայ կը սիրեն, ալ դասարանին մէջն ալ կեղծ չեն վերաբերիլ իրարու հանդէպ ու փոխանակ

«Պարո՛ն, հոս ե՛կ» դասական անբան ոճովն խօսելու, ալ խօսք կ'ուղղեն պատանւոյն, անոր անունովն ու եղբայրական հետաքրքիր սէրով:

Ուրեմն, մարզական կեանքը, բնազդական հրամայական տեսակէտէն, պատանիին բնական կեանքն է, բուն կեանքն է: Եւ երբ ան առաջնորդներ ունենայ իր բուն կեանքին մէջ, այն ատեն իր առաջնորդներուն օրինակն ու տիպար վարձունքն, իրեն հոգիին մէջ կը մտնեն, արդարեւ ու իսկապէս: Ասկէց կը հետեւի անշուշտ որ ոչ թէ մարզական կեանքը առանձինն, այլ մարզական կեանքը բարոյապաշտ առաջնորդներու տակ է որ կ'արժէ: Վասնզի ի՞նչ կ'արժէ երբ երկու հեթանոս խումբեր իրարու դէմ ֆուլթայօլ կը խաղան: Հոն ֆուլթայօլ խաղը, ըստ մասնագէտ Վարազին, թագաւորը խաղերուն, այնքան կը խայտառակուի, կը ձեռուի, որքան գնդակը ինք հարուած կ'ընդունի, հայհոյիչէ մը կամ անբարոյէ մը: Խաղը ինքը մինակը բան մը չէ, ոգին է ամէն բան: Ուրեմն մարզական կեանքը այն բնական և ընտիր առիթն է ուր կարելի է ազ-

ՄԱՐՄՆԱԿՐԹՈՒԹԵԱՆ ԲՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ

Գ. ՄԿԱՆԱՅԻՆ ՅՈԳՆՈՒԹԻՒՆ

(Շարունակութիւն Նախորդին)

Զանազան պատճառներով մկանը նախ կը դանդաղի և ապա բոլորովին անկարող կ'ըլլայ կծկուելու առժամանակեայ կերպով, այս երեւոյթը կը կոչուի մկանային յոգնութիւն:

1. ՅՈԳՆՈՒԹԵԱՆ ԲՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ. —

Տեսանք թէ մկանային կծկումը կրկնակ պատճառի արդիւնք է, որոնք էին մկանի քիմիական բաղադրութեան փոփոխութիւն և ջրային գրգռութեան պարագային ևս ինկատի պիտի առնենք այն երեւոյթները որոնք տեղի կ'ունենան մկաններու և ջրային դրութեան մէջ:

Ա. — Մկանային երեւոյթներ. — Յոգնութեան հետեւանքով մկանին մէջ տեղի ունեցած երեւոյթներն են. գրգռականութեան յարկադրում, այսինքն յոգնած մկանը աւելի ուշ կը գործադրէ ջրային գրգռութիւն հրամանը. կծկումի դանդաղացում, այսինքն միեւնոյն զօրութեամբ գրգռուով միեւնոյն ժամանակամիջոցի մէջ աւելի դանդաղ կծկումներ կ'ունենայ քան առողջ մկանը. կրծկումի նուազում (երկարութեան տեսակէտով), այսինքն միեւնոյն մկանը միեւնոյն գրգռուով աւելի քիչ կը կարճնայ: Այս բոլորին արդիւնքը կ'ըլլայ մկանային ոյժի, ինչպէս նաև մեքենական աշխատանքի նուազում:

Ըսինք թէ մկան մը երբ չափէն աւելի աշխատի, այն ատեն կ'այրէ իր պահեստի բնածուխը, մասնաւորապէս չաքարածինը և այնուհետև իր իսկ բաղկացուցիչ մասերը, Բորակատները: Երբ արդէն մկանը այդպէս յոգնած է, անոր մէջ թթուածինի և ածխածինի առեւտուրը երթալով կը պակսի, կիզումը թերի կերպով տեղի կ'ունենայ. ասոր հետեւանքը կ'ըլլայ այն, որ այդ թերի այրուած մասերը մնալով և տարբաղադրուելով կը կազմեն զօրաւոր թոյներ, որոնք եթէ ժամանակին արեան (և անկէ ալ մէզի) միջոցաւ դուրս չվատնուին, մնասակար կ'ըլլան:

Կենդանիներու վրայ եղած փորձառական ուսումնասիրութիւնները ցոյց կուտան թէ յոգնած մկանի մը յոյգերը երբ ներարկուին, նախ որոշ մկանի մը, յետոյ մկանային խումբի մը յոգնութիւն, մոլութիւն կը պատճառեն. ներարկումը երբ քիչ մ'աւելի ըլլայ, մկանային անգործունէութիւն — անդամալուծութիւն և վերջապէս ընդհանուր թունաւորումի երեւոյթ-

դի վատանւոյն նկարագրին: Ուրեմն, որքան ուրախ ենք որ անշահախնդիր երիտասարդներ, հարազատ սիրով իրենց պատանի եղբայրներուն հանդէպ, հիմնած են Հ. Մ. Ը. Մ. ը, մատակարարելու ազգին փոքրերուն... Իտէալ: Վասն զի երբ պատանւոյն հարցնես թէ ինչ կը հասկնայ մարդական կեանքովն, չկրնար որոշ բացատրել. բայց մենք գիտենք թէ կը հասկնայ իր պաշտաման ու գուրգուրանաց առարկան, բարին միացած հաճելիին, այսինքն... Իտէալը:

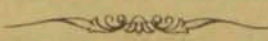
Տակաւ պիտի սորվի վերջը անշուշտ խորհիլ ու զգալ աւելի խոր ու վսեմ, կեանքի բուն, մերկ հարցերուն մասին — բուն իտէալին մասին. բայց խորհողութեան իր մարզանքը կատարած պիտի ըլլայ մանաւանդ «ոգին» ճաշակած պիտի ըլլայ, աննենգութեան, անկեղծութեան, քաջութեան, լքութեան, որ պիտի բանայ բուն իտէալին դռները:

Աչքէ չվրիպեցնենք նաև սա իրականութիւնը որ պատանութիւնը քանի խմոր վիճակն է, պարտինք ամէն պատուական բաներու ալ ժամանակ մը յատկացնել և տալ ճաշակը պատանիին գեղարուեստի, ուսման, հոգեւոր սովորութեանց: Բայց այս վերջինը, մեծապէս արդիւնաւէտ կը դառնայ երբ մարդական կեանքով ու պտոյտներով ընծայուի տղամարդուն:

Քաջայերենք ուրեմն Հ. Մ. Ը. Մ. ը, ցորչափ աննենգ ու վճիտ սրտեր են զեկավարները ու անբացառ ամէնքն ալ իտէալիսթ սրտեր: Անոնց ընկերութիւնը մեր պատանի սերնդեան վրայ չար չկրնար ըլլալ ընդհակառակն մեծապէս բարերար:

Վ. Ե. Գ

Բ. ԿԷՕԶԻՒՊԷՕՅԻՒՔԵԱՆ

ԶՈՒԱՐԹ ԽՕՍՔԵՐ

Խմրապետ. — Ըսէ՛ տեսնեմ, երբ երեսդ Արեւմուտքին դարձնես, Հիւսիսը աջ՛եղ կ'իջնայ թէ ձախիդ:

Նորբնծայ. — Չրն. Իմբապետ, վտահ եղէք որ չեմ գիտեր, որովհետև ես օտարական մըն եմ այս կողմերուն:

— Ինչպէս, ձեր քաղաքը ելեքտրականութեամբ լուսաւորուած է:

— Այո՛, երբ որտուսով փոթորիկ կայ:

Ուսուցիչ. — Տղաք, լաւ գիտցէք որ, ինչ որ կը պատմեմ ձեզ, պատահեցաւ հարիւր տարի առաջ:

Առակերս մը. — Ա՛հ, ի՛նչ լաւ յիշողութիւն:

ներ տեղի կ'ունենան, ճիշդ այնպէս երբ դիակի մը տարբադադրուած — նեխած յոյզերը ներարկուին :

Յոգնութիւնն ուրեմն երեք աստիճանի երեւոյթներ կը պատճառէ մկանին մէջ . նախ կիզելի պահեստին (շաքարածին) սպառումը, ապա մկանային բջիջներու անանդառութիւն և կազմալուծում և վերջ ի վերջոյ բազկացուցիչ մասերու տարբադադրութիւն և թոյներու արտադրութիւն :

Բ, Ջղային երեւոյթներ . — Մկանային աշխատանքի բաժնին մէջ մենք տեսնք թէ որքան կամք — ուշադրութեան միջամտութիւն տեղի ունենայ, այնքան մեծ կ'ըլլայ ջիղերու աշխատանքը և, ընդհակառակն, որքան շարժումը տեղի ունենայ անդրադարձ (reflexe) կերպով, այնքան քիչ ջիղերու աշխատանք :

Ասկէ ինքիւն կը հետեւի թէ ջիղերն անհամեմատ կերպով շատ և շուտ կը յոգնին . երբ շարժումի մը համար կամք - ուշադրութեան հարկ ըլլայ և փոխադարձաբար ուշ և քիչ կը յոգնին երբ շարժումն ըլլայ անդրադարձ կերպով :

Այսպէս, մեր ներքին մկանները, որոնց գործունէութիւնը անգիտակից կերպով տեղի կ'ունենայ, սիրտ, թոքեր, ստամոքս ևն . շատ երկար ժամանակ կ'աշխատին առանց ջղային յոգնութեան :

Նոյնպէս այն բոլոր յարաբերական շարժումները, որոնք արտաքին աշխարհի մէջ կը կատարուին, բայց անուշաղիւր, պարզապէս անդրադարձ կերպով, շատ քիչ ջղային յոգնութիւն կը պատճառեն, ինչպէս մանուկներուն ժամերով խաղալը, աչքերու յարտե շարժումը և այլն :

Բայց երբ խնդիրը կը դառնայ այն շարժումներուն վրայ, որոնք ուշադրութիւն կը պահանջեն, այն ատեն ջիղերը շուտ կը յոգնին, այսպէս կանոնաւոր և ուշաղիւր մարզանքի պահուն :

Ջղային յոգնութիւնն ևս մկանային յոգնութեան յար և նման երեք աստիճանի երեւոյթներ կը պատճառէ . կիզելի պահեստին սպառումը, աստիճան մը ևս, և ջղային բջիջներու անանդառութիւն և կաշմալուծում, հուսկ յետոյ տարբադադրութիւն և թոյնի արտադրութիւն :

Բնախօսական և արտախօսական յոգնութիւն . — Յոգնութիւնն արդիւնք ըլլալով նախ պահեստներու սպառումին և ապա բջիջային

կազմալուծութեամբ թոյներու արտադրութեան, պէտք է սահման մը գծել այդ երկու գիտաւոր երեւոյթներուն միջև :

Որչափ որ յոգնութիւնը կը կենայ առաջին սահմանին մէջ, այսինքն, պահեստներու սպառումէն անդին չանցնիր . ան կ'ը մնայ բնախօսական յոգնութիւն : Իսկ երբ այդ սահմանը կ'անցնի, ան կ'ըլլայ այլևս արտախօսական յոգնութիւն :

Յոգնութիւնը չափելու և անոր սահմանները ճշգրտոյն կերպով որոշելու համար կան մասնաւոր գործիքներ : Գործնականապէս աստիճանը որոշելու համար նկատի պէտք է առնել մկանին կատարած աշխատանքն ու գրգիռը :

Միեւնոյն աշխատանքը միեւնոյն գրգիռով կատարելու համար մկանը որքան ատեն որ իր կծկումի չափը պահէ, ան դեռ չէ յոգնած :

Միեւնոյն աշխատանքը կատարելու և իւր կծկումի չափը պահելու համար ան երբ աւելի զօրաւոր գրգիռի մը պէտք ունենայ, այդ կ'ըլլայ բնախօսական յոգնութիւն :

Իսկ երբ հակառակ այդ զօրաւոր գրգիռին, անիկայ աշխատանքը կատարելու համար չի կրնար իր կծկումի չափը պահել, կը մտնէ արտախօսական յոգնութեան սահմանին մէջ :

Բնախօսական յոգնութիւնը մարզանքին բնական հետեւանքն է, նոյնիսկ անհրաժեշտ հետեւանքը . որովհետեւ այն նշան է թէ մարզանքը, բաղձալի առողջապահիկ ու կազդու ընդ արդիւնքն առաջ բերելու համար, բաւականաչափ ուժգին եղած է :

Ընդհակառակը պէտք է խոյս տալ ախտաբանական յոգնութեան, որ օգտակար ըլլալու սահմանէն անցնելով լիասակար կ'ըլլայ, և այս, ոչ միայն աշխատանքը կատարող մկանին ու ջիղին համար, այլ ամբողջ գործարանաւորութեան համար :

Արդարեւ, այս աստիճան յոգնած մկանն ու ջիղը, ոչ միայն չեն կրնար ըլլալ աւելի զօրաւոր քան ինչ որ էին աշխատանքէն առաջ, այլ կը մնան աւելի տկար : Վնասը կը տարածուի ուրիշ գործարաններու վրայ : Թոյնը, որ կ'արտադրուի յոգնութեան այդ աստիճանին, կը թունաւորէ արիւնն ու իրեն գործարանները, այսինքն սիրտն ու անոթները, կը թունաւորէ ընդհանուր ջղային դրութիւնը, լիարդը և ուրիշներ . նոյնպէս այդ թոյնը և կազմալուծուած բջիջները մարմնէն վտարելու համար շարաշար աշխատութիւն մը կը ծանրանայ այն գործարաններուն վրայ, որոնք մեր մարմնին տար-

բաղադրուած ու թունաւոր տարրերն դուրս նե-
տելու պաշտօն ունին, ինչպէս երկամունքը,
թոքը և այլն. և այսպէսով առաջ կուգայ զանա-
զան խանգարումներով խառն ակտաւոր վիճակ
մը, որ կը կոչուի ծանրախոնկոթիւն (surme-
nage):

(Շար.)

**ՏՕՊԹ. Ս ՈՒԶՈՒՆՆԱՆ
Սկիւտար**

Հին Ռի Նոր Մարզաւիճ

Մարզանքի օգուտներուն վրայ բաւական
խօսուած ըլլալով հոս կ'ուզենք անոր հին ու
նոր տեսակին վրայ հակիրճ տեսութիւն մը ընել:

Հին մարզանքը մարդջութեամբ գիտական
սխալ հիմքու վրայ շինուած չէր թէև և սա-
կայն, բնախօսութեան վրայ բոլորովին գաղա-
փար չունեցող մարդոց կողմէ, առանց որոշ նպա-
տակի կ'ուսուցուէր: Կանոնաւոր մէթոտ մը չու-
նէին, և մարմնոյ ամէն մէկ մասերը համահա-
ւասար կերպով զարգացնելու բնաւ հոգ չէին
տաններ: Այն ատենուան մարդիչ ուսուցիչները
ժողովուրդը խաբելու և անոնց հետաքրքրու-
թիւնը գրաւելու՝ առողջութեան բոլորովին հա-
կառակ լարախաղացի փորձեր միայն կը սորվե-
ցնէին և կ'ընէին: Տկարակազմներուն մարզանք
ուսուցանելը անյարմար կը դատուէր, այնպէս
որ անոնք բնաւ չէին կրնար օգտուիլ, և մար-
զարանը միայն բնականէն զօրաւոր մարդոց
ժամադրաւայր կ'ըլլար: Հին մարզանքին ու-
սումը՝ թէ տկարին և թէ զօրաւորին մարմինը
հաւասար կերպով զարգացնելու տեղ նպատա-
կին բոլորովին հակառակ կը գործէր, մինչև իսկ
չատ մը մարդոց կը վնասէր և մարմինը կը
տգեղցնէր, որովհետև մկաններուն մէկ մասը
կը զարգացնէր ի վնաս միւսներուն: Օրինակ
տուննք «պարֆիքս»ը որ հին մարզանքին կը
պատկանի՝ լանջքի մկանները չափազանց կը
զօրացնէ, ուսերը դէպի առաջ կը ծռէ, այնպէս
որ կոնակի կուզութիւն յառաջ կը բերէ, և
սրունքներն ալ տկար կը ձգէ ինչ որ գեղեցկա-
գիտական տեսակէտով օգտակար ըլլալէ աւելի
վնասակար է:

ՆՈՐ ՄԱՐԶԱՆՔԸ

Նոր մարզանքի մէթոտը հնարողը ռիէր
Հէնրիք Լինկս անունով Շուէտացի մը եղած է

(ծն. 1776 մեռ. 1839) որ բոլորովին բնախօ-
սութեան և մարդակազմութեան օրէնքներուն
վրայ հիմնուած է: Այս մէթոտը Շուէտի ամէն
կողմը շուտով ընդունուած և իրենց վերա-
ծննդեան կարեւոր ազդակներէն մին եղած է:
Լինկի ատենները ամբողջ Շուէտի մէջ ալքօլա-
մոլութիւնը և թոքախտը ահագին աւերներ կը
գործէին, բայց այսօր Շուէտացիք աշխարհիս
ամէնէն առողջ և ուժեղ ցեղերէն մէկն եղած են
չնորհիւ Լինկի մէթոտին որ աշխարհածանօթ է:
Շուէտացիք գործնականապէս տեսած ըլլալով
սոյն մարմնամարզական մէթոտին իրենց ազգին
մէջ, առաջ բերած մեծամեծ արդիւնքները՝ ազ-
գին ֆիզիքական և բարոյական զարգացմանը
տեսակէտով, իրեն նշան իրենց անհուն երախ-
տագիտութեան, Լինկի կիսանդրին դրած են
Սթօքհոլմի Միւզէին մէջ: Շուէտացի ամենա-
նշանաւոր անձնաւորութեանց կիսանդրիներուն
քով: Շուէտացիները իրենց Մարմնամարզի
տուած կարեւորութեանը չնորհիւ այսօր ունին
առողջ, տոկուն, ինքնագիտակից երիտասարդ-
ներէ բաղկացած բանակ մը որ կատարելապէս
կրնայ իր հայրենիքը պաշտպանել որ եւ է ան-
հարկի թշնամիի անիրաւ յարձակումին դէմ:

ԳՐԻԳՈՐ Մ. ՅԱԿՈՒՆԱՆ

ՄԱՐՄՆԱԿՐԹՈՒԹԵԱՆ ՆՊԱՏԱԿԸ

Քանիցս մատանչուած է մարմնակրթու-
թեան օգտակարութիւնը և միշտ թերթերու ու
հանդէսներու մէջ էջեր նուիրուած են, անոր
նպատակը ժողովրդեան բոլոր խաւերուն մէջ
տարածելու համար: Կ'արժէ սակայն կրկին ակ-
նարկ մը նետել ու անդրադառնալ անոր նպա-
տակին շուրջ:

Մարմնակրթութեան նպատակն է բարե-
լաւել ու զարգացնել մեր մարմինը, կանոնա-
ւոր հիմնական շարժումներով՝ խաղերով և
սքօրով:

Գիտական սկզբունքներու վրայ հիմնուած
մարմնակրթութիւնը, կ'ապահովէ ֆիզիքական
առողջութիւնը, կը նպաստէ մանուկին կանո-
նաւոր զարգացման և անոր ֆիզիքական ու
բարոյական ուժը կ'աւելցնէ: Ասկէ զատ նա
չափահասներու նկարագիրն ու կամքը կը զօ-
րացնէ: Մէկ խօսքով, մարմնակրթութիւնը

անհատական և ընկերային կրկնակ տեսակէ-
ներով, մարդ էակին արժանիքը կը բարձրա-
ցնէ :

Մարմնակրթութեան նպատակը երկու մասի
կը բաժնուի : 1. Մարմինն ուժ տալ, 2. Սով-
բիլ թէ ինչպէս կարելի է այդ ուժը ամենա-
նպաստաւոր կերպով գործածել : Մարմնակր-
թութեան միջոցներն ալ երկու խումբի կը բաժ-
նուին :

Ա. — Զարգացման վարժութիւններ : Ասոնք
ներդաշնակօրէն կը զարգացնեն մեր մարմինը
և զայն ի վիճակի կը դնեն մաքառելու ընկերա-
յին շրջանակներու մէջ ստեղծուած առողջա-
պահական դէշ պայմաններու դէմ, ինչպէս նաև
ֆիզիքական ու մտաւորական գործունէութիւն-
ներու մէջ հիմնական հաւասարակշռութիւն մը
կը հաստատեն :

Բ. — Կիրարկելի վարժութիւններ : Խաղերն
ու Սքօրները այս խումբին կը պատկանին : Ա-
սոնք մեր մարմինը կ'ընտանեցնեն կեանքի բոլոր
պատահարներուն :

Վերոյիշեալ երկու անբաժանելի նպատակ-
ներուն իրականացման համար, պարտինք այն-
պիսի միջոցներու հետեւիլ, որոնք ամենակարճ
ժամանակամիջոցի մէջ օգտակար արդիւնքներ
կուտան : Այդ միջոցները կ'ենթարկուին առող-
ջապահական կարգ մը հրահանգներու : Թէ մարմ-
նակրթիչները և թէ մարմնակրթութեան հետե-
ւող անհասաները պարտաւոր են հետեւիլ այդ
հրահանգներուն, որպէսզի կարելի ըլլայ վտանգ-
ներէ զերծ մնալ և իրական ու լաւագոյն ար-
դիւնք ստանալ :

Պէտք է զարգացման շարժումները դասա-
ւորել և յարմարցնել զանոնք տկարակազմ տղոց
որպէս զի անոնք իրապէս օգտուին : Սոյն վար-
ժութիւնները լաւ արդիւնք կուտան, երբ վար-
ժարաններու և մարմնամարզարաններու մէջ
լաւ ուսուցիչ մը առաջնորդութեամբ հաւաքա-
բար կը կատարուին : Այս պարագային սակայն,
ուսուցիչը նախապէս կը սրբազրէ իւրաքանչիւր
տղու դիրքը ու դէշ շարժումները և ապա հա-
ւաքաբար ընել կուտայ երբ կը տեսնէ թէ իր
մարզիկները ամէնքն ալ լաւ կ'ընեն այդ շար-
ժումները : Ամէն մէկ շարժում, մկանային
զրութեան, որոշ մէկ մասին զարգացման կը
նպաստէ, ուստի ուսուցիչը պարտաւոր է, պարզ
և հասկնալի ոճով, բացատրել իւրաքանչիւր
շարժումի բնախօսական օգտակարութիւնը :

Ասորեայ դասաւանդութիւն մը պէտք է

ունենայ՝ առողջապահական, սրբազրիչ, և բա-
րոյական ազդեցութիւններ :

Առողջապահական ազդեցութիւնը էն կարե-
ւորն է, նա կը զարգացնէ մարմինը որպէս զի
կարենայ յոգնութիւններու դիմադրել, և արեան
շրջանի ու շնչառութեան գործողութիւնները կը
զօրացնէ : Կարգ մը շարժումներ կը նպաստեն
մեր մկանային զարգացման երբ անոնք չափա-
ւոր ուժ կ'սպառեն : Պէտք չէ շարժումները ա-
րագ և շատ ընել որովհետև այդ պարագային
սրտի բարախում, և ներքին խանգարումներ կը
պատճառեն :

Աստիճանաւորեալ և հետզհետէ յառաջաց-
եալ շարժումները, յարմար դադարները, ու
երբեմն կատարուած շնչառութեան փորձերը,
շատ կը նպաստեն ֆիզիքական զարգացման և
արգելք կը լինին խանգարումներու :

Բալլեր, վազելը, բացօդեայ խաղերը կը
զարգացնեն մեր մարմինն բոլոր մասերը որով
ասոնք առողջապահական ազդեցութեան իրա-
կան ազդակներն են :

Մասնաւոր շարժումներ չեն կրնար ֆի-
զիքական զարգացման նպաստել : Բազուկներու
և սրունքներու շարժումներով կարելի չէ իրա-
կան զարգացումը ապահովել և դիմադրել կեան-
քի բոլոր պատահարներուն :

Լաւ կատարուած շարժումներով կարելի է
սրբազրել մարմնի տձևութիւնները, զորս մենք
կ'ստանանք վարժարանի նստարաններուն վրայ
կամ առօրեայ զբաղումներու մէջ : Մարզանքի
շնորհիւ կարելի է ստամոքսի և կոնակի մկան-
ները զարգացնել ու մարմինն բարեձեւութիւն
տալ :

Դասերու միջոցին անհրաժեշտ է տղոց
ընդհանուր զարգացման նպաստող շարժումներ
ընել տալ : Փոխանակ միայն մէկ քանի մկան-
ներու զարգացման աշխատելու, անհրաժեշտ է
զանազան մկաններու շարքին մէջ հաւասարա-
կշռութիւն հաստատել, ուղղել ողնայարը և ու-
սերու դիրքը, զարգացնել կուրծքի վանդակը
և որովայնի մկանները :

Մկանային ուժին կանոնաւոր գործունէու-
թեան շնորհիւ, մեր բոլոր շարժումներուն մէջ
դիւրաշարժ և ճարպիկ կ'ըլլանք : Նուազագոյն
յոգնութիւնով պէտք է ամենամեծ օգտակար
արդիւնքը ձեռք բերել : Այս նպատակին հաս-
նելու համար ջանալու է աւելորդ ուժ չսպա-
ռել և չյոգնիլ : Ու է շարժում, առաջին ան-
գամէն իսկ, լաւ ըմբռնելու և ճշգրտօրէն կի-
րարկելու է : Շարժումներու շղթայումը և ա-

ՄԱՐԶԱՆՔԻ ՄԷՋ ՅԱԶՈՂԵԼՈՒ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

րդագութիւնը կարելի է աւելի ուշ ստանալ: Ամէն վայրկեան նկատի ունենալու ենք կատարուած շարժումին օգտակարութիւնը: Պէտք չէ արձապարել և կամ շարժու ձեւերը բարդել: Խնամք և ուշադրութիւն խիստ կարեւոր են: Երբ մարզանքի պահուն յոգնութիւնը զգալի ըլլայ պէտք է շարժումները դադարեցնել:

Մեր ջղային դրութեան դաստիարակութեան համար անհրաժեշտ է շարժու ձեւերը շողկապել, բարդել, և նոյն իսկ ջանալ հետզհետէ դժուար վարժութիւններ ընել տալ, բայց այս բոլորը միշտ աստիճանաբար: Այս տեսակէտները նկատի ունենալով՝ կարելի է ապահովել ֆիզիքական իտէլալ զարգացումը:

Կ'արժէ յիշել նաեւ թէ, մարմնակրթութեամբ կարելի է ստանալ նաեւ բարոյական լուրջ դաստիարակութիւն մը: Յանդուգն շարժումներու և փորձերու մէջ, ամէն մարդ կը ջանայ ի գործ դնել իր հզօր կամքն ու կենսական բոլոր յատկութիւնները: Մարմնակրթութեան օգտակար, բարձր և ազնիւ նպատակին ըմբռնումը բարոյապէս կը զօրացնէ անհատը: Ուսուցչին եւ ջանդն ու աշխատութիւնը, շարժու ձեւերու զանազանութիւնը կը նպաստեն բարոյական առողջապահութեան, որ իր կարգին կը նպաստէ ֆիզիքական առողջապահութեան: Անհրաժեշտ է նաեւ հետեւողներուն հաճելի ընել մարմնակրթութեան վարժութիւնները: Այս միջոցով կ'ապահովենք մարզանքի ծաւալումը պատանեկան շարքերու մէջ:

Խաղերն ու սքօրները կը զարգացնեն նաև մեր նկարագիրը: Այս շարժումներուն մէջ մենք պարտաւոր ենք մեր բոլոր ուժն ու կորովը ծառայեցնել մէկ նպատակի: Ասիկա մեր մէջ կը զարգացնէ եղբայրասիրութեան, ընկերակցութեան, կարգապահութեան, համերաշխութեան և նոյն իսկ զոհարերութեան սէրը և ոգին:

Յաջորդիւ, պիտի ջանանք աւելի մանրամասնօրէն խօսիլ մարմնակրթութեան միջոցներուն գործադրման մասին, օգտակար հրահանգներ թելադրելով մեր մարզիչներուն:

Գում Գարու

Պ. ՇԱՊՈՅԵԱՆ

Սրօրի մասին կազմուելիք նպատակներէն զխաւորագոյնը այն թէ՛ պէտք է դայն նկատել թէ՛ օգտակար ժամանց մը, և թէ՛ առողջապահական մարզանք մը, կէտ նպատակ ունենալով պահել մարմինը կատարեալ առողջութեան մը մէջ:

Բացայայտ է որ՝ նպատակը հոս պէտք է կանգ առնէր, բայց փառասիրութիւնը բնածին է. մի:ս կողմէ բնական յատկութիւնները, փառքի հասնելու իղձերը, մէկ խօսքով այն ամէն յատկութիւնները որոնք մարդս կը մղեն իրենց նմաններուն հաւասարելու ու գերազանցելու փափաքին, արդիւր զէպի հետունները, սահմանէն անդին կ'անցնեն: Անոնք որ մարդկային այս բնածին զգացումներու հանդէպ զգոյշ չեն գտնուիր, կը խեղթեն, կ'սպաննեն Արդիւրիւրի ոգին: Ուրեմն՝ եթէ արդիւրը զէպի մրցում առաջնորդող այս պահանջը բնական գտնենք, մի:ս կողմէ կատարեալ պարտականութիւն մը կ'ունենանք անոր միացնելու այն ամէն չափաւորութիւնները, որ փորձառութիւնը և իմաստութիւնը մեզ ցոյց կուտան:

Սրօրը ամէնուն համար օգտակար է, բայց մրցելու արտօնութիւնը, սքօրական պայքարներու մասնակցելու թոյլտուութիւնը շատ քիչերու կարելի է տալ. հակառակը վարուել՝ սքօրէ չհասկնալ կը նշանակէ: Սրօրի մասին տեղեկութիւն՝ քիչ շատ ծանօթութիւն ունենալ չի բաւեր անոր մասնակցելու իրաւունքը ունենալու համար: Անշուշտ է որ մարդ նախ բնական և արուեստական յատկութիւն մը ունենալու է, բայց ֆիզիքականը կարեւորութիւն չունի՝ առանց բարոյական նկարագրի բարձրութեան: Պարզ բեռնակիր մը կարելի է որ արդիւր մը շատ աւելի զօրաւոր ըլլայ, առողջ ըլլայ: Մենք կ'ուզենք արդիւրը տարածել հայոց մէջ ոչ միայն առողջ, տեղուն հայորդիներ պատրաստելու փափաքով, այլ աւելի կենսական տենչանքով մը՝ պատրաստել ազնիւ, վստահելի, ոչ փառասէր քաղաքացիներ: Ծշմարիտ արդիւր իր անձը պիտի զօնէ յաճախ, իր նկարագրին բարձրութիւնը անաղարտ պահելու համար. հոգին չպիտի ստորադասէ մարմինին: Ատելի արդիւր մը

Ղլատուի ու երբէք իր նպատակին մէջ չպիտի
յաջողի :

Արդիք մը մրցորդ մը ըլլալէ առաջ, ընդ-
հանուր մասնային կազմութիւն մը ունենալու է .
եթէ չունի, փորձերով ստանալու, ստեղծելու
ու յետոյ պայքարելու է : Մարդ մը որ մասնա-
յին գոհացուցիչ կազմ մը չունի պարապ տեղը
կը յոգնի, շուտով կը Ղլատուի : Կը ճանչնամ
կարգ մը մարզիկներ որոնք մարզանքի դաշտէն
հեռացած են, սա միամիտ պատճառաբանու-
թեամբ թէ՛ շատ կը յոգնին, փորձերու մէջ յա-
ջողելու յոյս չունին . . . : Երբ առանց կանոնաւոր
դասընթացքի կարելի չէ գիտութիւն մը սորվիլ,
նոյնը չէ՞ մարզանքին համար ալ : Արդիքիզը
ճշմարիտ գիտութիւն մըն է . համառօտ՝ բայց
մինչև հիմա մեզ անծանօթ մնացած . նախ ու-
սումնաւորենք ու յետոյ ասպարէզ իջնենք :
«Հայ Ակադեմի»ի էջերուն մէջ յաջորդաբար
պիտի խօսինք այս գիտութեան մասին :

Արդիքի մը յաջողութեան համար տարիքն
ալ խիստ կարեւոր է, պարզ է թէ՛ կարելի չէ
մասնային կազմի մը տիրանալ որոշ տարիքէ մը
առաջ : Ակզբունքով մինչև 17 տարեկանին
պէտք չէ մասնակցիլ սքօրի մրցումներուն և ոչ
ալ անոր համար չարաչար պատրաստուիլ . Ար-
դարև այս տարիքէն առաջ երիտասարդ մը կա-
տարելպապէս կազմուած, պատրաստուած չէ .
հետեւաբար անընդունակ է տոկալու արդիքիզի
պահանջած հզօր ճիգերուն : Նմանապէս՝ որոշ
տարիքէ մը վերջ նոյն իսկ աշխարհի լաւագոյն
արդիքները նկատի առնելով, մասնները իրենց
ճկունութիւնը կը կորսնցնեն և հաւասարապէս
անյարմար կը դառնան դիմադրելու սպառում-
ներու :

Որոշ տարիք մը սահմանել կարելի չէ,
որովհետև այդ կախում ունի ընդգրկուած զա-
նազան սքօրներու տարբեր աստիճանաւ սպա-
ռումի պահանջներէն, բայց առանց վարանելու
կարելի է ըսել թէ՛ 35 տարեկանէ վերջ, մէկ
քանի խաղեր, քինիզ, կօլֆ ելն, զանց ընելով,
ժամանակ է Ասիո մը ըսելու սքօրի մենամարտ-
ներուն : Կրնանք նաև որոշապէս յիշել թէ՛ ընդ-
հանուր առումով 20 էն 27 տարեկանին մէջ է
որ մարմնամարզիկը իր Արդիքիկ յատկութեան
դասինսպակին կը հասնի :

Ասոնցմէ վերջ հիմա՛ տեսնենք թէ՛ որո՞նք
են գործադրուելիք բարոյական պայմանները .

Լըջօրէն յաջողիլ փափաքող արդիքի մը հա-
մար խիստ կարեւոր է, իբր զարգացման հզօրա-
գոյն օժանդակ մը միացնել իր ճիգերուն բարո-

յական չքնաղ յատկութիւններ : Կամք պէտք է,
կա՛մք յարատեւելու մարզանքներու մէջ, կա՛մք
դիմադրելու ընդգրկած պայքարներուն դժուա-
րութիւններուն : Իմաստըրիւն պէտք է . իմաս-
տութի՛ւն չափաւորելու իր մարզանքի փորձերը
իր կազմին համեմատ, իմաստութի՛ւն կանոնա-
ւորելու իր ճիգը քոյո՛ր պարագաներու ներքև .
իմաստութիւն պէտք է փառասիրութեան ժան-
գոտած հարուածներէ ինքզինքը հեռու պահելու
համար : Բացըրիւն պէտք է : Բաջութի՛ւն յաղ-
թելու, գերազանցելու . քաջութի՛ւն դիմադրե-
լու մինչև վերջ, հակառակ Ղլատիչյոգնութիւն-
ներու, հակառակ երեմինի ցաւերու, նեղու-
թիւններու, հակառակ երեմին ալ պարտուելու :

Պէտք են նաև կարգ մը ուրիշ բարոյական
յատկութիւններ, ինչպէս եռանդ, տոկունու-
թիւն, որոնց մասին զատ զատ խօսիլ մեզ շատ
հետունները պիտի տանի :

Այսքանը կարծեմ բաւական է ցոյց տալու
համար թէ՛ Արդիքիկ պայքարի մէջ կարելի չէ
յաղթական ելլել առանց զարգացած ըլլալու
որքան Ֆիզիքապէս, նոյնքան ալ բարոյապէս :

Յաջորդով պիտի խօսինք մեր հին ու նոր
արդիքներու մասին, ու պիտի անցնինք գործ-
նական փորձերու պատրաստութեան եղանակնե-
րու բացատրութեան, յաճախ պատկերներով
ձեւեր ցոյց տալով :

Վ.Ա.Հ.Ր.Մ.Ս. Փ.Ա.Փ.Ա.Զ.Ե.Ա.Ն

ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՄՐՅՈՒՄՆԵՐ

ԱԹԼԷԹԻԿ ՄՐՅՈՒՄՆԵՐ

Անգլիոյ մեջ . — Հոկտեմբերի վերջերը
Օքսֆօրտ համալսարանի բարձրագոյն կարգի
տարեկան արդիքիկ մրցումները տեղի ունեցան :
Շահուած չափանիշներն հայկականներէն շատ բարձր
յնև . օրինակի համար՝ 400 մէթր վազք, 54 1/8
երկվ . 1600 մէթր, 4 վայրկ . 47 2/8 երկվ . եր-
կայնութիւն ցատկել, 5,80 մէթր, և այլն :

Սպանիոյ մեջ . — Սպանիոյ արդիքիկ խա-
ղերու լաւագոյնները որոշելու համար հոկտեմ-
բերի վերջերը ընդհանուր ողիմպիական մրցում-
ներ տեղի ունեցան : Այս առթիւ շահուած չա-
փանիշներն հետեւեալներն են .

100 մէթր վազք . 11 3/8 երկվ . 200 մէթր՝
24 1/8 երկվ . 400 մէթր՝ 58 1/8 երկվ . 800 մէթր՝

ԱՐԱՄ ՊԱՊՈՒԵԱՆ

Հ. Մ. Ը. Մ. Ի վաստի Մասնաճիւղի ժրջան սկսուած խմբագրութեամբ, որ մեկնեցաւ Ամերիկա հողագիտութեան հետեւելու և նոյն ատեն զարգացնելու իբր մարդական ծանօթութիւնները:

(Համակրելի Արիքը՝ Բօպրոյ Քօլեճի 9:9 ի արեկան մրցումներուն օրը կես մղոնը վաշեց Քօլեճի ռեկրօսիւն ճշդիւ հաւասար միջոցով այսինկն 2.13 1/5 վայրկեանէն):

2 վայրկ. 7 2/6 երկվ. 1500 մէթր. 4 վայրկ. 18 երկվ. Գունա նետել՝ 11,15 մէթր. նիզակ նետել՝ 46,86 մէթր. Սկաւառակ՝ 31,46 մէթր. կեցած բարձրութիւն ցատկել՝ 1,35 մէթր. Ոյժ առած բարձրութիւն ցատկել՝ 1,65 մէթր. Ոյժ առած երկայնութիւն ցատկել՝ 6,13: 110 մէթր արգելարչաւ՝ 19 երկվ.: Տողով բարձր ցատկել՝ 3,18 մէթր. Ուրեմն, Հայերս երե մրցիմք Սպանիացիներուն հետ, ամեհեհն շատ թիւերը մեկն պիտի շահիմք? :

ՖՈՒԹՊՈՒԼԻ ՄՐՅՈՒՄՆԵՐ

Անգլիոյ մէջ. — Նոյեմբեր 2 ին Անգլիոյ մէջ տեղի ունեցաւ ֆութպօլի հետաքրքրական մրցում մը Լոնտօնի զօրաւորագոյնը եզող Կօրընթիւններու և Օքսֆօրտի խումբերուն միջև: Երկու կողմերն ալ 3 կօլով հաւասար մնացին: Կօրընթիւններու կեղրոնի համ պիտի կղերակաւ մըն էր:

Հոկտ. 17 ին հարաւային Անգլիոյ և Կալիսի միջև կատարի մրցում մը տեղի ունեցաւ. Պրիմիւնկիլմի մօտ մարզադաշտի մը մէջ: Մըրցումին աւարտելուն 5 վայրկեան մնացած, երկու կողմերն ալ կօլ չէին ըրած. յանկարծ խաղին դատաւորը (Ռէֆըրի) Կալիսի խումբին դէմ փառչ մը սուլեց: Ներկայ 12,000 հանդիսատես-

ները խուժեցին դէպի խաղավայր, ուզեցին Լիւնչի-հնթարկել Լիվըրքուլցի դատաւորը. որ սակայն ատենին մտնելու ծակ մը գտած էր: Միջադէպին շուրջ քննութիւն մը բացուեցաւ, ու անկարգութեան պատասխանատուութիւնը հանդիսականներուն վրայ բեռուեցաւ, ու իբր պատիժ որոշուեցաւ մէկ ամսուան համար փակել տեղոյն մարզադաշտը ու սեփականատէրներէն գանձել քննիչ յանձնաժողովին այս սութիւ ըրած բոլոր ծախքերուն փոխարժէքը):

Անգլիոյ մէջ ֆութպօլի կանոնաւոր մրցում մը որոշուելէն վերջ, եթէ մէկ կողմը կը բացակայի, 12,500 ֆրանք տուգանքի կը դատապարտուի: Այսպէս հոկտեմբերի վերջերը Պրիսթօլի և Ֆուլհամի խումբերուն միջև մրցում մը որոշուած էր. այս վերջինները, երկաթուղի պաշտօնեաներուն գործադուլին պատճառաւ չկրցին իրենց որոշումը յարգել: Մրցումներու կարգադիր մասնախումբը թէև այս պատճառաբանեալ զանցառութեան համար սովորական տուգանք չի պահանջեց, բայց նկատելով որ սքօրցմեհներ այսպիսի նեղ պարագայի մը միջոց մը պէտք էր գտնելին յաղթելու ամէն դժուարութեան, իրենց այդ պակասին համար 5.000 ֆրանք տուգանքի դատապարտուեցան:

Ֆրանսայի մէջ. — Հագարաւոր միջազգային հանդիսականներու ներկայութեան պատճառաւ ֆութպօլի մրցում մը տեղի ունեցաւ Լոնտօնցիներու և Բարիզցիներու միջև. Բարիզի միջև ֆրանսացիները 3 ի դէմ 4 կօլով յաղթական ելան: Երկրող մրցում մը ևս տեղի ունեցաւ, նորէն Անգլիացիները 1 ի դէմ 3 կօլով պարտուեցան: Առաջին անգամ է որ ֆրանսացիները ֆութպօլի մէջ կը յաղթեն Անգլիացիներուն: Եթէ նկատի առնենք ֆրանսայի մէջ սքօրի տրուած մեծ կարեւորութիւնը գժուար չպիտի ըլլար գուշակել թէ՛ մօտաւոր ապագայի մէջ ֆրանսացիները մեծ յաջողութիւններ պիտի տանին:

Շուեքի մէջ. — Սկանտինավեան թերակղզիներու ֆութպօլի չեմպիոնութեան մրցումները Նոյեմբեր 1 ին վերջացան: Կօթէպօրկցիները այդ մրցումներուն հաստատուէն, 1896էն ի վեր առաջին անգամը ըլլալով չեմպիոնութիւնը շահեցան:

Հոկտեմբեր 17 ին, Տանըմարգացիներուն և Շուեքացիներուն միջև Սթօքհօլմի մէջ ֆութպօլի կարեւոր մրցում մը տեղի ունեցաւ: 20,000 հանդիսականներ կային, ու մրցումը այնքան սաստիկ էր որ, անկողմնակալութեան

համար խաղին իբր դատաւոր Անգլիացի մը ընտրած էին: Շուէտացիները Օր դէմ 2 կօշով յաղթական երան:

ՕԴԱՆԱՒՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

Ապանիոյ մէջ . — Ֆրանսացի օդանաւորդ մը Մատրիտ՝ օդին մէջ 624 անգամ ինքնիբ վրայ դարձած է (looping the loop) 2 ժամ, 49 վայրկեան 9 երկվայրկանէն: Այսպէս կտարած է աշխարհիս նախորդ չափանիշը, 455 շրջան մէկ թռիչքով:

Շուէքի մէջ . — Անգլիացի տեղակալ Սանտէրս օդանաւով կամարի տակէն անցնելու փորձերու մէջ աշխարհիս առաջին օդանաւորդը ըլլալով՝ Շուէտ, երկաթուղիի կամուրջի մը կամարներուն մէջէն անցած է: Ասկէ մէկ քանի ամիս առաջ, Ֆրանսացի օդանաւորդ մը, առաջին անգամը ըլլալով ինք կրցած է Բարիզի յաղթական կամարին տակէն անցնել թայց նոյն պահուն գործիքը հոսկէ անցնող բեռան ինքնաշարժի մը քսուած ըլլալով, այդ յաջողութիւնը օրինական չէր նկատուծ:

Պելիզիայի մէջ . — Պէլճիզայէն Անգլիա անձնող օդանաւի մը ճամբորդներէն երկուքը 73 և 75 տարեկան ծերուկ կիներ են եղեր: Թէ ճամբորդութեան միջոցին և թէ վերջանալուն՝ որեւէ տկարութեան կամ յուզմունքի նշաններ ցոյց չեն տուած, հակառակ որ ճամբորդութիւնը տեւած է 5 ժամ, ամպերու մէջ ու անծայր ծովերու վրայ: Արդեօք մուկի տղմուկէ կը վախնան... մերիններուն պէս!:

ԹԻԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ

Անգլիոյ մէջ . — Անգլիա, «Թէմզ» գետի վրայ, աշխարհի թիաւարութեան առաջնութեան մրցումներ տեղի ունեցան: Աւստրալիացի Ֆէլթըն յաղթած ըլլալով աշխարհիս առաջնութիւնը ունեցող Անգլիացի Պէրրիի, աշխարհի թիաւարութեան չեմպիըն հռչակուած է: Պրն. Պէրրիի առաջարկին վրայ, Ֆէլթըն ընդունած է երկրորդ անգամ ըլլալով մրցել Աւստրալիոյ մէջ ու աղնուարար մրցման տեսակին ընտրութիւնը Պէրրիի թողած է:

Աւստրալիոյ մէջ շատ կը խօսին այս մրցումին մասին, ու մեծ պատրաստութիւններ կը տեսնուին նախորդ չեմպիընի այցելութիւնը մեծարանքներով պատուելու համար: Երանի անոնց որ ուրիշ մտածում չունին:

Ա.Լ.ՅԻՆՏ ՅԷԼԹԸՆ

Թիաւարութեան աշխարհի չեմպիըն Աւստրալիացին

ԿՈՓԱՄԱՐՏՈՒԹԻՒՆ

Անգլիոյ մէջ . — Շօ Պէքէթ՝ Երոպայի չեմպիըն կոփամարտիկը, աշխարհի լաւագոյն կրփամարտիկին Ամերիկացի Տէմսիի հետ Լօնտօնի մէջ մրցելու համար 1,000,000 ֆրանք գրաւդնել առաջարկած է: Այս վերջինին մարդիկը՝ Բեռնս, զուժարը քիչ գանելով, առաջարկը մերժած է: 1,400,000 ֆրանք կը պահանջէ մրցելու համար:

Վ. Ս. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

ՎԵՐՉԻՆ ԺԱՄ

ՔԱՐԲԱՆԹԻԷ ՅԱՂԹԱԿԱՆ

Մեր ընթերցողներուն Արշիթիկ մրցումներ խորագրին տակ երկրորդ թիւին մէջ ծանուցուած պօստի մեծ մրցումը տեղի ունեցաւ Դեկտեմբերի 20-ը մարզավայրին մէջ, որ վերջացաւ Բարբանթիէի փայլուն յաղթանակով: Իր արտոյեանը Պէքէթ, Անգլիոյ շամբիոնը, 53 երկվայրկեանի մէջ արդէն իսկ պարտուած էր: Հաստատուած է որ Բարբանթիէի մէկ բուռնցքի հարուածը 400 քիլօ կշռողութիւն ունի:

Հաւանական կը նկատուի որ Քարբանթիէ յաջորդ տարի մրցի Ամերիկայի գերագանց կրօն-փամարտիկին Ճէք Տէմսիի հետ աշխարհի շահ-բիօսութիւնը ճշդելու համար:

Յրանսական մարդական շրջանակներն այդ մրցումին Բարիդի մէջ կատարուելուն փափաքը կը յայտնեն:

ՅՈՒԹ-ՊՕՒԻ ՄՐՅՈՒՄ ՄՐ

Նոյ. 30 կիրակի օր Մագրի-Գիւղ կ'երթա-յի: Երբ շոգեկառքը Գուժ-Գարու հասաւ, փոքր ու մեծ, աշխոյժ ու կայտառ հայ երիասարդ-ներու խումբ մը տեսայ: Անոնք իրենց լամբա-կին վրայ կը կրէին Հ. Մ. Ը. Մ. ի սիրուն նշանակը: Մարմնակրթութեան սիրահարներ՝ անոնք քաղաքի ապականեալ և ճնշիչ մթնո-լորտէն դուրս, դէպի բնութեան ծոցը կ'ուղ-ղուէին, պահ մը վայելել անոր գեղեցկութիւն-ները՝ և կազդուել իրենց մարմինն ու հոգին:

Մարմնակրթութեան համակրող մը՝ հետե-ւեցայ անոնց խօսակցութեան: Յուժ-պօլի կա-րեւոր մրցումի կ'երթային դէպի Մագրի-Գիւղ, իրենց ախոյեան ֆրանսացի զինուորներու խումբ մը պիտի ըլլար: Ամէնքն ալ խանդավառ, կը պնդէին թէ պիտի յաղթէին, կամ գէթ հաւա սար պիտի մնային:

Կառախումբը արագօրէն կը սուրար, քաջ ու համարձակ այդ երիասարդութիւնը ան-համբեր կը թուէր:

Երբ կառախումբը կանգ առնէր, անոնք կը ջանային սիրայօժար ճակրայ տալ, դիւրացնել փոքրերու և ծերերու վար իջնելը կամ վերելքը և ցոյց տալ իրենց սկառաւական ոգին:

Վերջապէս կառախումբը Մագրի-Գիւղ հա-սաւ: Վաղեմի սիրահար մը ֆութ-պօլի խաղին, յետաձգեցի այցելութիւնս: Քայլ առ քայլ հե-տեւեցայ դէպի մրցավայր ուղղուող երիտա-սարդներուն խումբին: Անոնք ուրախ զուարթ, կորովի քայլերով և բոլոր անցօրդներու ուշադ-րութիւնը իրենց վրայ հրաւիրելով կը յառաջա-նային: Հինգ վայրկեան վերջ արդէն հասած էինք մրցավայրը: Ֆրանսացիք եկած վարժու-թիւն կ'ընէին: Հայ պատանիներն ալ փութով իրենց համազգեստը հագան ու դաշտ նիտուե-ցան:

Փամը ճիշդ 3 ին սկսաւ Հ. Մ. Ը. Մ. ի

Գուժ-Գարու Մամնաճիւղին և ֆրանսացի զին-ւորներուն միջեւ կատարուելիք լիկի այդ կա-րեւոր մրցումը: Հաշտարար յոյն պատանին փը-չեց սուլիչը ու անա երկու կողմի խաղացողները սկսան ամէն գնով իրենց նպատակին իրագործ-ման աշխատիլ, այսինքն կօլ ընել: Սակայն ի դուր: խաղին առաջին մասը ապարդիւն ան-ցաւ:

Գաղարէն վերջ, Հայերը մի քիչ յուսահա-տած կ'երեւէին: Քաղը նուազ եռանդոտ էր: Ֆրանսացի խաղացողները, մարմնով աւելի հուժկու, մերթ ապօրէն շարժումներով կը ջա-նային կասեցնել Հայերու յառաջխաղացումը: Հայերը, փոքր, դիւրաշարժ և ճարպիկ, իրենց գեղեցիկ և նուրբ խաղերով կը ջանային յաղ-թել: Իրենց Սէնթր-Հաֆպէքը ստաբէն վիրա-ւորուած և գլուխէն սաստիկ հարուած մը ստա-ցած լինելով, խաղէն դուրս ելաւ: Այդ կարե-ւոր պահասը լրացնելու համար Հայերը սկսան աւելի եռանդոտ և միանգամայն յարձակողա-կան խաղալ: Գնդակը պահ մը սկսաւ միշտ Ֆրանսացիներուն կողին մօտ խաղալ: Հաշտա-րարը, խաղին օրէնքներուն լիովին տեղեակ չըլլալով, կօլէն բաւական հեռու Հայերու եղած հէնտին համար Ֆրանսացիներուն ստիպման վրայ, 12 քայլի հարուած տալու որոշում տուաւ: Հարուածը տրուեցաւ ու Հայերը մէկ կօլ կերան: Քիչ վերջը դաշտ եկաւ լիկի նա-խագահ ֆրանսացի սպան: Խնդիրը պարզուե-ցաւ անոր և նա իրաւունք տուաւ Հայերուն որոնք պնդած էին թէ եղած ճիշդը, Ֆրանսա-ցիներուն, տասներկու քայլէն հարուած տալու իրաւունք չտար, սակայն վէճի տեղի չտալու համար ընդունած էին: Կօլը հաշուեցաւ քանի որ երկուստեք համաձայնութեամբ քաշուած էր:

Սաղին վերջին քսան վայրկեանը շատ եռանդոտ էր: Հայերը կը ճգնէին գէթ մէկ կօլ ընել, ու հաւասար մնալ, իսկ Ֆրանսացիք բո-լորովին պաշտպանողական խաղալով կը ջանա-յին կօլ չուտել:

Քաղը վերջացաւ և ֆրանսացիք մէկ կօլով յաղթական ելան: Անոնց խմբապետը մօտեցաւ Հայերուն և շնորհաւորելով զանոնք շնորհակա-լութիւն յայտնեց:

Իբր հանդիսատես և վաղեմի խաղացող մը թող թոյլ տրուի ինձ մէկ քանի թերութիւններ ցոյց տալ, որոնք պատճառ եղան հայ քաջերու պարտութեան:

Հայերը թէև փոքր, բայց ճարպիկ, դիւ-րաշարժ էին ու լաւ խաղացողներ կրնան նկատու-

ուրի Ամէն քն ալ առանձինն, թէև փոքր թերութիւններով, լաւ էին, սակայն իրենց մէջ կը պակսէր յարատեւութեան ոգին: Ամէն աղայ, իր տեղը չէր բռներ, և իր պաշտօնին գիտակից չէր, կանոնաւորութեան պակասը միշտ զգալի եղաւ: Ամէն անհատի փափաքն էր գնդակը առանձին յառաջացնել և կոյ ընել, ինչ որ միշտ անկարելի եղաւ: Պէտք է միշտ իրարու ոգնել, գնդակը միշտ քովինին ապ և այդպէս յառաջանալ: Ամենամեծ թերութիւնը այն էր որ զիրար չէին հասկնար: Հայ խաղացողներու մէկ խումբին վրայ նշմարած այս թերութիւններս ուրիշ խումբերու մէջ ալ նշմարած եմ: Արդտանց կը բաղձամ մեր ֆուտբոլիստներու փայլուն յաղթանակներուն, բայց կը փափաքիմ նաև որ անոնք ուշի ուշով նկատի առնեն մեր եղբայրական թելադրանքները:

Թէև պարտաւած, բայց իրական արժէքով յաղթական մեր պատանիներուն այս թելադրանքներս հրատարակաւ ընելով իրենց ապագայ խաղերուն յաջողութիւն կը մաղթեմ:

Ա. Ա. Պ. Պ. Պ.

ՖՈՒՏԲՈՒԼԻ ՄՐՅՈՒՄՆԵՐ

Կերակի, 30 նոյ. Գաղղի-Գիւղի իւնիսն քիւլի մէջ տեղի ունեցաւ, լիկի կարեւոր մրցում մը, Հ. Մ. Բ. Մ. Ի Գաղղի-Գիւղի մասնաճիւղին և Յունական Նէա-Նէնիա քիւլիներուն միջեւ. երկու խումբերը ջական կօլով հաւասար մնացին:

* Նոյն Կիրակին, Մագրի-Գիւղի լիկին մէջ տեղի ունեցաւ Հ. Մ. Բ. Մ. Գում-Գափուի մասնաճիւղին և Փրանսացի զինուորներու միջեւ լիկի մրցում մը. Ֆրանսացիք 1 կօլով յաղթական ելան:

* Կիրակի, 7, Մագրի-Գիւղի լիկին մէջ տեղի ունեցաւ Հ. Մ. Բ. Մ. Ի տեղւոյն մասնաճիւղին և Թուրք Քիւլի միջեւ կարեւոր Թուրք-պօլի մրցում մը. երկու խումբերն ալ չամսխմած էին իրենց ուժերը յաղթանակը շահելու համար. Մրցավայրը կանուխէն լեցուած էր գիւղէն և շրջակայ թաղերէն եկող սքօսի սիրահարներով և համակիրներով, որոնց մէջ կային նաև Փրանսացի զինուորներ: Ժամը չիշդ. 3 ին սկսաւ մրցումը. Խաղը միշտ եւսանդամ էր. Սքօսի մէններու մկանային կարողութիւնը, ճարպիկութիւնը, դիւրաշարժութիւնը և կարգապահական ոգին կը ցուցադրուէր հանրութեան, որ մերթ իր քաջալերական կեցցէներով կը խրախուէր դանսէր: Հայերը մարմնեղ ու զօրաւոր, գնդակը կը խըլէին ու կայծակի արագութեամբ կը սուրային դէպի թշնամիին կօլը: Գնդակը միշտ Թուրքերու կօլին մօտ կը

խաղար, սակայն բողբոն բերմունքով Հայերու ուժգին և կանոնաւոր հարուածները կօլ չեղան, ու խաղին առաջին մասը ապարդիւն մնաց:

Գաղղիէն վերջ, խաղը սաստկացաւ. Հակառակ Թուրքերու լաւագոյն խաղացողներ ըլլալուն, Հայերը 2 կօլով յաղթական ելան, շնորհիւ իրենց խաղացողներուն լաւ վազողներ ըլլալուն. Հարկ է խոստովանիլ նաև որ հայերը միշտ կը քաջալերուէին հանրութենէն, և այս բանը մեծապէս ազդեց Թուրք խաղացողներու հոգեկան վիճակին վրայ:

Դիտողներու խանդավառութիւնը նկարագրել անկարելի է: Անոնք կեցցէներով միշտ կը քաջալերէին սքօսի մէններու յաջողութիւնները, Խաղը վերջացած էր հայերու յաղթանակով. ներկաները շնորհակարտով առնաց յաջողութիւնը, մեկնեցան դաշտէն:

Ա. Ա. Պ. Պ. Պ.

Հ. Մ. Բ. Մ. Ի Կերք. Վարչութիւնը իւր շնորհակալութիւնները, չկրնալով հասած շնորհակարտական գրութիւններուն առանձին առանձին պատասխանել, կը փութան հրատարակաւ իրենց շնորհակալութիւնները յայտնել:

Հ. Մ. Բ. Մ. Ի տարեկան առաջին Ընդհ. Ժողովը տեղի ունեցաւ նոյ. 16 Կիրակի օր, ծրագրի 11 րդ և 15 րդ յօդուածներուն համաձայն: Թեր ու դէմ վիճարանութիւններէ վերջ, որոշուեցաւ Բ. րդ Ընդհ. Ժողովը զուտարել առ առաւել 1 ու կէս ամիսէն, մասնաճիւղերու Վարչական Ժողովէն ընտրուած երկու խմբակներու և Ընդհ. Ժողովէն ընտրուած երկու պատգամաւորներու մասնակցութեամբ: Այն որոշումը շրջաբերականով հաղորդուած է բոլոր մասնաճիւղերուն: Կը յուսանք թէ անոնք փութով պիտի ընտրեն իրենց ներկայացուցիչները, յատկիկաց Ընդհ. Ժողովին և տեղեկագրեն Կերք. Վարչութեան:

Հ. Մ. Բ. Մ.

ՍՏԱՅՈՒՆՔ

Թէոդիկի Ամենուր Ծարկցոյցը, 1916-1920. ձեռն բովանդակութեամբ, գերարուեստական մաքուր հրատարակութիւն մը. Տպագր. Քէշիշեան Որդի-Գին 100 դրուշ:

— Հ. Գ. Ի. Ի Գում-Գափուի Մասնաճիւղի Միացեալ Չորս Թաղերու Գործունէութեան Եօթնամեակայ տեղեկագիրը:

Կը ՆՈՒԻՐԵՆ. — Մէկ տարուան Հայ Սկսուած, Տիար Սարգիս Գարակէօղեան՝ որբանցի մը համար, 1 օրինակ. Տիար Միհրան Մարտիրոսեան՝ 1 օրինակ, Հայ Կղզիի Ազգ. վարժարանին համար:

Հ. Մ. Բ. Մ. Ի Կերքի Վարչութիւնը իր մասնաճիւղերուն ուշադրութեամբ կը յանձնէ, հարկ տեսնուած շրջանակներու մէջ, ժամատարի դէմ պատուատուելու անհրաժեշտութիւնը: